

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 35/2014-62

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2015 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Milana Ľalíka, Sergeja Kohuta, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej (sudkyňa spravodajkyňa), Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti P. M., zastúpeného advokátkou JUDr. Andreou Andrášiovou, Hlavné námestie 14, Rimavská Sobota, za účasti J. C., starostu obce Blhovce, zastúpeného advokátom JUDr. Róbertom Lakatošom, Daxnerova 5, Rimavská Sobota, pre neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Blhovce konaných 15. novembra 2014 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. M. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2014 doručená sťažnosť P. M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Andreou Andrášiovou, Hlavné námestie 14, Rimavská Sobota, za účasti J. C. (ďalej len „odporca“), pre neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Blhovce (ďalej len „voľby starostu“) konaných 15. novembra 2014.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že ako kandidát na starostu obce Blhovce, okres Rimavská Sobota (ďalej aj „obec“), a nominant politickej strany M. vo voľbách starostu, ktoré sa konali 15. novembra 2014, získal 204 platných hlasov, teda viac ako 48 % všetkých platne odovzdaných hlasov voličov. Odporca získal 218 hlasov, teda rozdiel medzi obidvoma kandidátmi na funkciu starostu predstavuje len 14 hlasov voličov.

Podľa názoru sťažovateľa voľby starostu boli nezákonné a neústavné z týchto dôvodov:

«1. Počas konania volieb do orgánov miestnej samosprávy dňa 15.11.2014 v obci Blhovce, teda počas konania volieb starostu obce, okrsková volebná komisia bola požiadaná o hlasovanie 25 voličov obce mimo volebnej miestnosti. Okrsková volebná komisia vyslala k voličom, ktorí o to požiadali, troch členov s prenosnou volebnou schránkou. Komisia navštívila v obci 24 voličov, pretože jeden z voličov, ktorý o to požiadal, sa už medzičasom dostal na hospitalizáciu do nemocnice mimo obce. Členov okrskovej volebnej komisie počas volieb, dňa 15.11.2014 s prenosnou volebnou schránkou sprevádzal a vozil na svojom osobnom motorovom vozidle dovtedajší starosta obce, ktorý sa stal novozvoleným starostom, teda p. J. C. O uvedenej skutočnosti je vyhotovený i zápis v zápisnici okrskovej volebnej komisie, kde je uvedená námietka komisie č. 1: „Starosta obce sa zúčastnil pri prenášaní mobilnej urny v období moratória, ako vodič, ale nevystúpil z auta. Boli tam traja členovia komisie.“

2. Počas konania volieb dňa 15.11.2014 dovtedajší starosta obce, ktorý sa stal i novozvoleným starostom, p. J. C., sa zdržiaval v priestoroch obecného úradu, vo svojej kancelárii, i mimo nej, kde v priestoroch obecného úradu Blhovce sa nachádza i volebná miestnosť. Volebná miestnosť bezprostredne susedí s kanceláriou starostu obce. Vo svojej kancelárii počas dňa volieb prijímal niektorých voličov. Po 20.00 hod. dňa 15.11.2014, kedy už boli voľby na starostu ukončené, avšak zápisnica o hlasovaní vo voľbách ešte nebola úplne vyhotovená a podpísaná členmi okrskovej volebnej komisie a teda výsledky hlasovania ešte neboli zverejnené, vošiel p. J. C. do volebnej miestnosti k členom okrskovej volebnej komisie a ovplyvňoval to, čo má byť v zápisnici zapísané. Nesúhlasil s námietkami uvedenými do zápisnice a snažil sa dopĺňovať zápisnicu vo svoj prospech. Z tohto dôvodu

jedna členka volebnej komisie zápisnicu ani nepodpísala, avšak nie je uvedený dôvod, prečo tak neučinila.

Uvedené skutočnosti vedia potvrdiť členovia a predseda volebnej komisie, ako aj prítomní pozorovateľ – V. M., G. S., K. S., S. B. a pozorovateľ I. O.

3. Pred konaním volieb do orgánov samosprávy, ktoré sa konali dňa 15.11.2014 dovtedajší starosta a kandidát na starostu p. J. C. už niekoľko týždňov vopred robil nátlak a zastrašoval voličov - aktivačných pracovníkov, že keď nebudú voliť jeho ale budú voliť mňa, sťažovateľa, ja znížim počet aktivačných pracovníkov z terajších okolo 100 ľudí na 30 ľudí, čím vedel ovplyvniť výsledok volieb. Týmto dovtedajší starosta ovplyvňoval tú najchudobnejšiu vrstvu obyvateľov, ktorí sú odkázaní práve i na tento aktivačný príspevok. Ja uvádzam, že ja som takéto skutočnosti nikdy neuviedol, nie je ani v záujme obce a jej obyvateľov, aby niektorý starosta alebo kandidát na starostu postupoval týmto spôsobom, pretože vyplácanie aktivačných pracovníkov zabezpečuje príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Som presvedčený, že keby dovtedajší starosta nezastrašoval takýmto spôsobom občanov obce v úmysle získať ich hlasy, bol by som vo voľbách zvíťazil.»

Uvedeným postupom boli podľa sťažovateľa porušené jeho práva garantované čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), pretože voličom v obci Blhovce nebolo umožnené z dôvodu konania odporcu slobodne sa rozhodnúť vo voľbách starostu.

Sťažovateľ je tiež toho názoru, že prítomnosť odporcu v budove, kde sa nachádzala okrsková volebná komisia, takmer počas celého dňa konania volieb mohla ovplyvniť verejnú mienku voličov, a tým došlo k porušeniu § 30 ods. 11 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“).

Súčasne bol podľa sťažovateľa porušený § 30 ods. 13 a § 36 zákona o voľbách konaním odporcu, ktorý sa ešte pred podpísaním zápisnice o výsledku hlasovania snažil o ovplyvňovanie záverov okrskovej volebnej komisie, keď usmerňoval jej členov, aby v zápisnici neuvádzali námietky k priebehu volieb starostu, resp. sa tieto námietky snažil

upravovať, z čoho je zrejmé, že musel mať o priebehu volieb informácie od niektorého z členov okrskovej volebnej komisie. V tejto súvislosti sťažovateľ namietal, že v miestnosti, kde sa sčítavajú hlasy voličov, má právo byť prítomný len ten, u koho to predpokladá § 36 zákona o voľbách.

O pravdivosti tvrdení sťažovateľa podľa jeho názoru svedčí i nepodpísanie zápisnice okrskovej volebnej komisie jedným z jej členov (K. S.).

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vyhlási voľby starostu za neplatné, alternatívne výsledok volieb starostu zapísaný v zápisnici okrskovej volebnej komisie o hlasovaní vo voľbách starostu zruší. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania v sume 340,90 €.

V podaní označenom ako „*Doplnenie sťažnosti*“ doručenom ústavnému súdu 9. decembra 2014 sťažovateľ predložil rozhodnutie miestnej volebnej komisie o jeho zaregistrovaní na kandidátnej listine pre voľby starostu obce, ako aj čestné vyhlásenie A. B., obyvateľky obce, v ktorom uviedla, že počas aktivačných prác jej odporca pohrozil, že budú ohrozené aktivačné práce v obci, pokiaľ nevyhrá voľby.

Ústavný súd prijal predmetnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie uznesením č. k. PL. ÚS 35/2014-10 z 10. decembra 2014.

Ústavný súd následne požiadal o vyjadrenie k sťažnosti odporcu, ktorý v podaní doručenom ústavnému súdu 27. decembra 2014 vo vzťahu k zloženiu miestnej volebnej komisie uviedol: „... je pritom potrebné poznamenať, že táto pozostávala z 9 členov, kde môj protikandidát - sťažovateľ disponoval šiestimi sympatizantmi, ktorí všemožne podporovali jeho kandidatúru. Bola to jednak jeho manželka pani V. M., ďalej manželky kandidátov na poslancov pani Z. M. (manžel kandidát za stranu M.), pani K. S. (manžel kandidát na poslanca za stranu S. a jeden z najlepších priateľov sťažovateľa), predsedkyňa komisie pani S. B. (manžel kandidát za stranu S.), pani G. S. (švagriná pani K. S. a kandidáta na poslanca za stranu S.).“

K námietke sťažovateľa o ovplyvňovaní imobilných voličov počas hlasovania do prenosnej volebnej schránky odporca uviedol:

«Čo sa týka prepravy členov okrskovej volebnej komisie k jednotlivým imobilným voličom, ktorí požiadali o možnosť hlasovať mimo volebnej miestnosti, tak je skutočne pravdou, že túto som vykonal ja, odporca, svojím osobným motorovým vozidlo. Takto som však nekonal svojvoľne ako ani v záujme akýmkoľvek spôsobom prípadne ovplyvniť priebeh a výsledok volieb ale z jednoduchého dôvodu, že obec Blhovce ako malá obec nedisponuje vlastným osobným motorovým vozidlom a nemá ani v pracovnom pomere vodiča, následkom čoho spadá ťarcha zabezpečenia akejkoľvek prepravy osôb v súvislosti s plnením činnosti obce resp. zabezpečením priebehu volieb na starostu obce. Takto to prebiehalo aj v minulosti počas mojich funkčných období pri všetkých voľbách, počas ktorých som vždy ja zabezpečoval prepravu členov okrskovej volebnej komisie k jednotlivým voličom, ktorí požiadali o možnosť hlasovať mimo volebnej miestnosti.

Za nevhodné označenie zo strany navrhovateľa pritom považujem ním vo volebnej sťažnosti použitý výraz, že som „sprevádzal“ členov okrskovej volebnej komisie k jednotlivým voličom, nakoľko týchto som nikdy nesprevádzal a vykonával som výlučne len ich prepravu. Moja povinnosť ako starostu zabezpečiť riadny a plynulý priebeh volieb pritom vyplývala aj z písomných pokynov samotnej ústrednej volebnej komisie a na potrebu takejto pomoci pri voľbách sme boli ako starostovia upozornení aj na osobitnom školení v súlade s harmonogramom organizačno-technického zabezpečenia volieb do orgánov samosprávy obcí v roku 2014.

Pri preprave členov okrskovej volebnej komisie k jednotlivým voličom, okrem iného aj na pustatinu Mokrú lúka nachádzajúcu sa vo vzdialenosti cca. 1 km od obce Blhovce, som pritom zásadne z vozidla nevystupoval, členov komisie žiadnym spôsobom nesprevádzal a pred samotným volebným aktom týchto voličov som sa s nimi do žiadneho kontaktu, pri ktorom by som podľa tvrdenia sťažovateľa mohol ovplyvniť ich hlasovanie, nedostal. Práve naopak, jednou členkou okrskovej volebnej komisie, prepravu ktorej som zabezpečoval k jednotlivým voličom, ktorí požiadali o možnosť hlasovať mimo volebnej miestnosti, bola aj manželka sťažovateľa pani V. M., ktorá mala so sebou hlasovacie lístky a obálky, ďalšou členkou bola pani K. S., ktorá disponovala s prenosnou urnou a treťou

členkou komisie bola pani A. B., ktorá mala so sebou adresy voličov. Ak teda mohol niekto mohol ovplyvniť jednotlivých voličov pri ich hlasovaní, tak to mohla byť jedine manželka sťažovateľa, ktorá bola v priamom osobnom kontakte so všetkými 24 voličmi, pri ktorých bola komisia s prenosnou volebnou urnou.

Podotýkam pritom, že všetci členovia okrskovej volebnej komisie mali vedomosť o tom, že prepravu členov komisie s prenosnou urnou zabezpečujem pri všetkých voľbách ja, odporca, a uvedená námietka vzišla až po sčítaní hlasov vo voľbách starostu, keď sa manželka sťažovateľa dozvedela, že sťažovateľ získal o 14 hlasov menej ako ja, odporca.

Je teda jednoznačne zrejmé, že nakoľko som v deň konania volieb pred uskutočnením volebného aktu žiadnym spôsobom neprišiel do kontaktu s 24 osobami, ktoré požiadali o možnosť hlasovať mimo volebnej miestnosti do prenosnej urny, nemohol som teda ani žiadnym spôsobom ovplyvniť spôsob ich hlasovania a z ktorého dôvodu považujem potom predmetnú argumentáciu sťažovateľa ohľadom neústavnosti a nezákonnosti voľby do orgánu miestnej samosprávy v obci Blhovce konaných dňa 15.11.2014, za absolútne nedôvodnú.»

K svojej prítomnosti v deň volieb v budove obecného úradu, kde sa nachádzala volebná miestnosť, odporca uviedol:

„Čo sa týka predmetného dňa 15.11.2014, tak ako starosta obce Blhovce som ráno o 6.20 hod. otvoril budovu obecného úradu. Okrsková volebná komisia mala dohodnutý príchod na 06.30 hod. Keď prišli všetci členovia komisie, ako starosta obce som jej odovzdal materiály, týkajúce sa volieb do orgánov miestnej samosprávy a to obálky, hlasovacie lístky, zoznam voličov, usmernenia, zošity, perá a ďalšie technické pomôcky.

Po odovzdaní uvedeného materiálu som opustil hlasovaciu miestnosť a nechal komisiu pracovať, aby o 07.00 hod. mohli začať voľby. Približne o 07.15 hod. som ako obyvateľ obce Blhovce odvolil. Po tomto akte som sa ešte asi cca. 40 minút zdržiaval vo svojej kancelárii starostu, kde som si urobil poriadok v písomnostiach a okolo 08.00 hod. som opustil budovu obecného úradu.

Približne o 08.15 hod. som prišiel domov, kde som sa následne až do obeda zdržiaval. Okolo obeda o 12.00 hod. mi telefonicky volala kolegyňa, že ešte nedoviezli obed pre volebnú komisiu (ktorý bol objednaný a dohodnutý na 12.00 hod.). Nakoľko telefonický

kontakt na dodávateľa stravy som mal v kancelárii starostu v budove obecného úradu, bol som nútený prísť do budovy obecného úradu, pričom z mojej kancelárie som následne telefonicky urgoval privezenie obeda. O 12.30 hod. boli obedy privezené, zaplatil som za ne dodávateľovi a opätovne som opustil budovu obecného úradu.

K budove obecného úradu som sa vrátil približne o 14.15 hod. na svojom osobnom motorovom vozidle, tak, ako sme to mali dohodnuté s volebnou komisiou, za účelom zabezpečenia prepravy členov okrskovej volebnej komisie s prenosnou volebnou urnou. S touto činnosťou, počas ktorej je samozrejmé, že som sa nemohol nachádzať v budove obecného úradu, som skončil približne o 16.30 hod., kedy som znova odišiel domov.

Do svojej kancelárie v budove obecného úradu som sa v súvislosti s očakávaným skončením volieb vrátil až vo večerných hodinách okolo 19.30 hod., kde som sa zdržiaval až do 20.00 hod. a teda do konca volieb.

Rozhodne popieram tvrdenie sťažovateľa, že by som bol býval vo svojej kancelárii starostu v budove obecného úradu počas volieb prijímal akékoľvek návštevy voličov resp. akýmkoľvek spôsobom sa snažil ovplyvňovať výsledok volieb.

Do volebnej miestnosti som vstúpil až po sčítaní hlasov čo však nie je nezákonné ani neústavné, keďže samotná ústredná volebná komisia umožnila a povolila všetkým kandidátom byť prítomnými pri sčítaní hlasov ako pozorovatelia. Je pravdou, že v súvislosti s vyplňovaním zápisnice o hlasovaní som reagujúc na názor niektorých členov volebnej komisie ohľadom toho, čo sa tam má uviesť, povedal svoj názor, avšak toto som urobil až po sčítaní hlasov, ktorá okolnosť teda už žiadnym spôsobom nemohla ovplyvniť výsledky volieb. Reagoval som pritom na to, že nakoľko sympatizanti sťažovateľa mali väčšinu v komisii, tak napísali do námietky len to, čo oni považovali za vhodné, pričom podľa mojich vedomostí ostatným členom komisie ani neumožnili sa akýmkoľvek spôsobom vyjadriť k námietke.

Taktiež mi nie je zrejmé, prečo sťažovateľ vo svojej volebnej sťažnosti tvrdí, že jedna členka volebnej komisie zápisnicu ani nepodpísala, pričom v závere svojej sťažnosti ju menovite uvádza ako pani K. S. a ktorou informáciou by podľa môjho názoru nemal disponovať. Podľa môjho názoru totiž menovaná zápisnicu riadne podpísala o čom svedčí aj okolnosť, že táto bola zo strany obvodnej volebnej komisie riadne prijatá a jej výsledky boli akceptované.

Z uvedených dôvodov považujem potom predmetnú argumentáciu sťažovateľa ohľadom neústavnosti a nezákonnosti voľby do orgánu miestnej samosprávy v obci Blhovce konaných dňa 15.11.2014, za absolútne nedôvodnú.“

K ovplyvňovaniu aktivačných pracovníkov počas svojej predvolebnej kampane odporca uviedol:

„Predmetné tvrdenie sťažovateľa je všeobecné, bez akýchkoľvek konkrétností, kedy a kde som mal na koho počas volebnej kampane robiť nátlak a zastrašovať. ... Žiadneho voliča som nezastrašoval, aby hlasoval za mňa a podľa mojich vedomostí predmetné tvrdenie, ktoré sťažovateľ uviedol do bodu 3 svojej volebnej sťažnosti, rozprávali samotní aktivační pracovníci medzi sebou a boli to práve volebné noviny politickej strany samotného sťažovateľa v ktorých bolo uvedené, že v prípade úspechu vo voľbách budú aktivačné práce zreorganizované.“

Odporca vo svojom stanovisku navrhol ústavnému súdu predvolať na výsluch ako svedkov členky volebnej komisie A. B. a M. K., ako aj pracovníčku obecného úradu I. T.

V závere svojho vyjadrenia odporca okrem iného skonštatoval, že voľby v obci prebehli podľa jeho názoru *„v súlade s ústavou a príslušnými zákonmi“*.

Na základe poverenia pléna ústavného súdu (Spr 1620/2014 zo 17. decembra 2014) sudkyňa spravodajkyňa vypočula 15. januára 2015 v obci za prítomnosti sťažovateľa, právnej zástupkyne sťažovateľa, odporcu a jeho právneho zástupcu týchto navrhnutých a ústavným súdom predvolaných svedkov:

S. B., predsedníčku volebnej komisie, ktorá k sťažnosti priložila čestné vyhlásenie, v ktorom uviedla, že odporca *„sa nachádzal skoro počas celého dňa na mestskom obecnom úrade. Taktiež autom nosil urnu v dedine pre občanov, ktorí si o to požiadali.“*. Pri spisovaní zápisnice volebnej komisie odporca *„diktoval, že pri nosení volebnej urny z auta nevystúpil“*.

V. M., členku volebnej komisie, ktorá v čestnom vyhlásení priloženom k sťažnosti uviedla, že odporca *„zasahoval pri formulovaní dodatku ku zápisnici a nátlakom diktoval*

ako mám sformulovať dodatok a tlačil na mňa, že nech napíšeme to, že nevystúpil z auta počas prevozu mobilnej urny, čo není pravda, lebo keď sme sa vracali s urnou ku autu, on stál s obyvateľkou obce v jej bráne a rozprávali sa“. Tiež tvrdila, že odporca sa celý deň zdržiaval vo svojej kancelárii, ktorá je v bezprostrednej blízkosti volebnej miestnosti.

G. S., členku volebnej komisie, ktorá k sťažnosti priložila čestné vyhlásenie, v ktorom uviedla, že odporca *„prišiel do volebnej miestnosti pred podpísaním zápisnice... a žiadal o doplnenie prílohy k zápisnici, že sa zúčastnil presunu volebnej urny ako vodič“.*

K. S., členku volebnej komisie, ktorá v čestnom vyhlásení priloženom k sťažnosti uviedla, že *„pri vypisovaní dodatku zápisnice vstúpil do volebnej miestnosti starosta a žiadal, aby zápisnica bola doplnená podľa jeho slov. Starosta ako vodič sa s členmi volebnej komisie zúčastnil prevozu mobilnej urny.“.*

I. O., nezávislého pozorovateľa počas volieb, ktorý k sťažnosti priložil čestné vyhlásenie, v ktorom uviedol, že videl odporcu v poobedňajších hodinách pred budovou obecného úradu, kde spoločne s tromi členmi volebnej komisie nasadol do osobného motorového vozidla spolu s prenosnou volebnou schránkou. Tiež bol prítomný vo volebnej miestnosti v čase, keď sa volebná komisia zhodla na obsahu dodatku, ktorý mal byť súčasťou zápisnice, pričom podľa jeho názoru odporca *„rozčúleným“* tónom žiadal, aby záznam, podľa ktorého zabezpečoval prevoz členov volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou, obsahoval aj text, že z auta nevystúpil.

Na základe návrhu odporcu sudkyňa ústavného súdu vypočula tiež A. B. – členku volebnej komisie, I. T. – pracovníčku obecného úradu a M. K. – členku volebnej komisie.

Svedkyňa S. B. počas výsluchu uviedla, že odporcu videla v budove obecného úradu ráno pri odovzdávaní volebnej miestnosti, v doobedňajších hodinách, keď priniesol volebnej komisii telefón, v čase obeda, tiež keď odchádzal s členmi volebnej komisie z dôvodu hlasovania do prenosnej volebnej schránky, a po sčítaní hlasov. Svedkyňa ďalej vypovedala, že odporcu nevidela počas jeho prítomnosti v budove obecného úradu s nikým komunikovať, pretože sa po celý čas nachádzala vo volebnej miestnosti. Zápisnicu volebnej komisie po sčítaní hlasov podľa jej tvrdenia podpísali všetci členovia volebnej komisie bezvýhradne, keďže výsledky v nej zapísané zodpovedali zistenému počtu odovzdaných hlasov pre kandidátov, ktorý bol prekontrolovaný jej viacerými členmi.

Z výpovede svedkyne V. M. (manželky sťažovateľa) vyplynulo, ako členka volebnej komisie zabezpečovala hlasovanie do prenosnej volebnej schránky. Vodičom motorového vozidla, ktorý členov volebnej komisie za voličmi vozil, bol odporca, ktorého v tom čase videla rozprávať sa s obyvateľkou obce M. Z., ale nepamätá si, či patrila medzi voličov, ktorí požiadali volebnú komisiu o hlasovanie do prenosnej volebnej schránky. Ich rozhovor nepočula. Ku komunikovaniu odporcu s ďalšími voličmi počas hlasovania do prenosnej volebnej schránky svedkyňa nevedela uviesť, „*či on vystúpil koľkokrát ešte z toho auta a s kým prišiel do kontaktu s obyvateľmi obce. To sme my nevideli, keď sme boli pri tých voličoch.*“. Odporcu svedkyňa videla v budove obecného úradu v deň volieb aj v doobedňajších hodinách, ale nevidela ho rozprávať sa s obyvateľmi obce. Večer však zaregistrovala, že z kancelárie odporcu vyšiel A. B., aktivačný pracovník. Zápisnicu volebnej komisie po sčítaní hlasov podľa svedkyne nepodpísala K. S., členka volebnej komisie, pretože so súhlasom predsedníčky volebnej komisie odišla k chorému dieťaťu, avšak podpísala ju neskôr. O výhradách členky volebnej komisie K. S. k obsahu zápisnice sa nevedela vyjadriť. K predvolebnej kampani odporcu svedkyňa vypovedala, že tú riadila M. K., členka volebnej komisie a hlavná kontrolórka obce, ktorá nahovárala obyvateľov obce, aby volili odporcu, a nie sťažovateľa. Tiež má vedomosť o tom, že v obci sa šírila „*taká fáma, že keď vyhrá pán manžel, P. M., tak zoberie iba 30 aktivačných pracovníkov, tridsiati môžu pracovať ako na obecnom úrade*“. Svedkyňa ďalej uviedla, že bola členkou volebnej komisie už viackrát a odporca aj v minulosti opakovane zabezpečoval ako vodič hlasovanie do prenosnej volebnej schránky.

Svedkyňa G. S. vo výpovedi uviedla, že bola členkou volebnej komisie prvýkrát a podľa jej názoru voľby prebehli v poriadku. Zápisnicu volebnej komisie podpísali všetci jej členovia v ten večer. Je pravdou, že súčasťou zápisnice bol dodatok, v ktorom uviedli, že starosta obce sa „*zúčastnil presunu tej prenosnej urny*“. Predmetný dodatok sa spisoval v kancelárii, zápisnicu však podpísali vo volebnej miestnosti. Ako si pamätá, s dodatkom k zápisnici nesúhlasili dvaja členovia volebnej komisie, ale nevie uviesť, prečo nesúhlasili. Odporca nebol prítomný pri podpisovaní zápisnice. K obsahu dodatku ho však počula povedať, že chce, aby bolo uvedené, že sa prevozu prenosnej urny zúčastnil ako „*šofér*“.

Svedkyňa K. S., členka volebnej komisie, počas výsluchu uviedla, že zápisnicu volebnej komisie podpísala, „*keď sa spravil ten dodatok... a kópiu som následne podpísala nasledujúci pracovný deň, čiže 18. novembra, nakoľko pani predsedníčka mi dovolila odísť domov v noci okolo jednej, keď oni už odchádzali do tej Rimavskej Soboty...*“. K okolnostiam spisovania dodatku k zápisnici svedkyňa uviedla, že v momente jeho spisovania odporca povedal, akým spôsobom ho majú doplniť. K prítomnosti odporcu počas volieb v budove obecného úradu svedkyňa potvrdila, že ho videla ráno a potom okolo obeda, keď privítal pozorovateľa O., a tiež, keď odchádzali spolu s V. M. a B. s prenosnou volebnou schránkou za voličmi. Nevidela ho však, „*že by tu s niekým komunikoval*“. Počas hlasovania do prenosnej volebnej schránky svedkyňa videla, ako sa odporca rozpráva s jednou obyvateľkou obce, ktorá tiež žiadala o možnosť hlasovať do prenosnej volebnej schránky, ale už odvolila. Z tohto dôvodu trvala na napísaní námietky do zápisnice volebnej komisie. Členkou volebnej komisie bola prvýkrát, a pokiaľ vie, aj počas minulých volieb starosta vozil členov volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou a v tejto súvislosti neboli vznesené námietky.

Z výpovede I. O. vyplýva, že sa ako pozorovateľ so súhlasom volebnej komisie zdržiaval vo volebnej miestnosti približne od jednej do pol piatej poobede, následne odišiel, potom sa vrátil okolo siedmej večer a zotrval až do vyhlásenia výsledkov volieb. Odporcu stretol v deň volieb na chodbe obecného úradu, keď odchádzal s členmi volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou. Svedok ďalej uviedol, že sčítavanie hlasov prebiehalo dlho, pretože „*tie počty stále nesedeli, ale nakoniec ten výsledok bol sčítaný*“. Po ukončení sčítavania hlasov sa členovia volebnej komisie podľa svedka zhodli na tom, že chcú zapísať do zápisnice volebnej komisie záznam o tom, že odporca zabezpečoval prevoz volebnej schránky, a tiež to, že poradové čísla kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva boli zamenené. Svedok počul, ako odporca v tejto súvislosti členom volebnej komisie povedal, aby tam tiež uviedli, že z auta nevystúpil. Na otázku právnej zástupkyne sťažovateľa svedok upresnil, že odporcu videl v budove obecného úradu spolu trikrát, a to v čase, keď odchádzal s členmi volebnej komisie a prenosnou volebnou schránkou, následne, keď sa s

prenosnou volebnou schránkou vrátil a poslednýkrát večer po sčítaní hlasov vo volebnej miestnosti.

Svedkyňa A. B. vypovedala, že podľa jej názoru voľby prebehli v poriadku, spolupráca členov volebnej komisie sa zhoršila po zistení výsledkov volieb na starostu obce. Svedkyňa ďalej uviedla, že zápisnica volebnej komisie bola riadne podpísaná všetkými jej členmi. K hlasovaniu do prenosnej volebnej schránky svedkyňa uviedla, že ona bola jednou z členiek volebnej komisie, ktoré s prenosnou volebnou schránkou chodili za voličmi, odporca ich ako vodič vozil svojím motorovým vozidlom, o čom boli informovaní už od rána. Počas hlasovania do prenosnej volebnej schránky podľa svedkyne odporca „nemohol nikoho ovplyvňovať a akože nebol v styku s nikým a nič neporušil...“, ale „my sme mali na starosť nosiť urnu..., nie sledovať pána starostu, ale pravdaže som ho videla, kým nás vozil alebo čakal na nás“. Členkou volebnej komisie bola svedkyňa prvýkrát.

Z výpovede svedkyne I. T. vyplynulo, že telefonicky informovala odporcu, že nebol včas dovezený obed pre členov volebnej komisie, a preto sa v čase obeda odporca nachádzal na obecnom úrade. Po vyriešení problému odišiel domov. Svedkyňa okolo druhej hodiny poobede odišla, vrátila sa o piatej, aby volebnej komisii vydala večeru, opäť odišla a vrátila sa až o pol ôsmej večer. Svedkyňa ďalej uviedla, že v čase jej prítomnosti na obecnom úrade, pokiaľ bol prítomný aj odporca, bol sám vzadu vo svojej kancelárii.

Svedkyňa M. K. uviedla, že v minulosti bola opakovane členkou volebných komisií. Počas týchto volieb nastali podľa jej názoru najväčšie problémy pri sčítaní hlasov kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva, keď až u deviatich z nich bola zistená nezrovnalosť, čo sa dosiaľ nikdy nestalo. Pri podpisovaní zápisnice volebnej komisie podľa svedkyne nenastali žiadne problémy okrem tej skutočnosti, že na návrh členky komisie V. M. bolo do zápisnice zaznamenané, že odporca pôsobil ako vodič počas hlasovania do prenosnej volebnej schránky. Zápisnicu o hlasovaní podpísali všetci členovia volebnej komisie. Na otázku právneho zástupcu odporcu svedkyňa uviedla, že už v minulosti odporca realizoval prenos volebnej schránky, nikomu to nevadilo a nikdy o tom nebol v žiadnej zápisnici urobený žiadny zápis. Odporcu svedkyňa videla v budove obecného úradu len

ráno, keď bol voliť, a potom až v momente, keď prišiel pre členov volebnej komisie, ktorí išli s prenosnou volebnou schránkou za voličmi. Okrem vopred dvoch dohodnutých členiek komisie (K. S. a B.) sa z vlastnej iniciatívy pridala aj V. M., k čomu nikto nič nenamietal. Zápisnica o hlasovaní sa podpisovala podľa svedkyne vo volebnej miestnosti, ale zapisovateľka ju v počítači dopisovala vo svojej kancelárii.

II.

Východiská rozhodovania ústavného súdu

A. Skutkové zistenia

Sťažovateľ opiera svoju sťažnosť, ktorou sa domáha vyslovenia neplatnosti volieb starostu v obci konaných 15. novembra 2015, o tieto tvrdenia:

a) odporca porušil § 30 ods. 11 zákona o voľbách tým, že v deň konania volieb sa zdržiaval v budove obecného úradu, v ktorého priestoroch sa nachádzala volebná miestnosť, čím mohol ovplyvniť verejnú mienku občanov,

b) odporca ako vodič osobného motorového vozidla „*sprevádzal*“ členov volebnej komisie pri zabezpečovaní hlasovania do prenosnej volebnej schránky,

c) odporca porušil § 30 ods. 13 a § 36 zákona o voľbách tým, že po skončení hlasovania, ale ešte pred podpísaním zápisnice volebnej komisie bol prítomný vo volebnej miestnosti a snažil sa o ovplyvňovanie jej obsahu,

d) bol porušený čl. 30 ods. 1 ústavy, keďže voliči obce boli zastrašovaní odporcom, ktorý ich informoval, že v prípade víťazstva sťažovateľa vo voľbách starostu bude počet aktívnych pracovníkov zredukovaný. Uvedeným konaním odporcu bolo voličom odopreté právo slobodne sa vo voľbách rozhodnúť.

Ústavný súd na základe dokazovania vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa zistil tieto skutočnosti:

1. Tvrdenie sťažovateľa o porušovaní volebného moratória týkajúce sa ovplyvňovania voličov odporcom v deň volieb v budove obecného úradu, kde sídlila

volebná komisia, výpovede svedkov nepotvrdili. Ani jeden zo svedkov neuviedol, že videl alebo počul odporcu v deň konania volieb v budove obecného úradu komunikovať s voličmi, resp. ich akýmkoľvek spôsobom ovplyvňovať pri hlasovaní vo voľbách. Naopak, svedkyňa I. T., pracovníčka obecného úradu, uviedla, že v čase ňou zaznamenananej prítomnosti odporcu v budove obecného úradu ho videla len v jeho kancelárii, pričom tam nebola žiadna iná osoba. Odporca vo svojom podaní z 23. decembra 2014 podrobne vysvetlil, že v budove obecného úradu sa zdržiaval opakovane, a to z dôvodu odovzdania volebnej miestnosti volebnej komisii, svojho hlasovania vo voľbách, zabezpečenia obedov pre členov volebnej komisie, zabezpečenia hlasovania do prenosnej volebnej schránky z pozície vodiča svojho vlastného motorového vozidla, ako aj tesne pred skončením hlasovania. Do volebnej miestnosti odporca vstúpil až po sčítaní hlasov napriek tomu, že v zmysle uznesení Ústrednej volebnej komisie ako kandidát na starostu obce bol oprávnený byť prítomný pri sčítavaní hlasov ako pozorovateľ.

2. V súvislosti so sťažovateľom namietaným „*sprevádzaním*“ prenosnej volebnej schránky odporcom a jeho možného ovplyvňovaniu voličov hlasujúcich týmto spôsobom zo svedeckých výpovedí členov volebnej komisie, ktorí s prenosnou volebnou schránkou voličov navštevovali, vyplynulo, že manželka sťažovateľa V. M. videla odporcu vystúpiť z motorového vozidla a rozprávať sa s obyvateľkou obce M. Z. v čase, keď vychádzala z jedného z domov, kde prebiehalo hlasovanie do prenosnej volebnej schránky. Obsah ich rozhovoru však nepočula. Z výsluchu svedkyne K. S. bolo zistené, že odporca s menovanou voličkou komunikoval až po jej hlasovaní do prenosnej volebnej schránky. Svedkovia tiež potvrdili skutočnosť, že odporca ako vodič niekoľkokrát už aj v minulosti zabezpečoval prevoz členov volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou a dosiaľ v tejto súvislosti neboli vznesené žiadne námietky.

3. Vo vzťahu k tvrdenému zasahovaniu odporcu do obsahu zápisnice volebnej komisie o hlasovaní z výpovedí svedkov, ako aj zo stanoviska odporcu vyplynulo, že po skonštatovaní výsledkov hlasovania, a teda víťazstva odporcu vo voľbách starostu, boli z iniciatívy členov volebnej komisie (sympatizantov sťažovateľa) do zápisnice o hlasovaní dopísané dve námietky. V prvej námietke volebná komisia skonštatovala, že za prítomnosti troch jej členov sa odporca „*zúčastnil pri prenášaní mobilnej urny v období moratória, ako*

vodič, ale nevystúpil z auta“. V druhej námietke bola skonštatovaná zámena poradových čísel na hlasovacom lístku pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva.

Z výpovedí členov volebnej komisie tiež vyplynulo, že všetci s obsahom zápisnice o hlasovaní v plnej miere súhlasia, svojimi vlastnoručnými podpismi osvedčili skutočnosti v nej uvedené, teda že zistené výsledky volieb v obci zapísané v zápisnici volebnej komisie o hlasovaní v celom rozsahu korešpondujú s objektívnym stavom odovzdaných platných hlasov. Svedkyňa K. S., členka volebnej komisie, ktorej podpis sa na zápisnici o hlasovaní predloženej sťažovateľom nenachádzal, počas výsluchu vysvetlila, že z osobných dôvodov zápisnicu volebnej komisie podpísala dodatočne a v plnom rozsahu súhlasí s jej obsahom. Svedkovia svojimi vyhláseniami, ako aj počas výsluchu, a tiež odporca vo svojom písomnom vyjadrení potvrdili, že po sčítaní hlasov a spisovaní zápisnice o hlasovaní odporca navrhoval, aby sa v dodatku uviedla aj skutočnosť, že pri zabezpečovaní hlasovania do prenosnej volebnej schránky vystupoval v pozícii vodiča, ktorý z auta nevystúpil.

4. Na preukázanie tvrdeného ovplyvňovania voličov – aktivačných pracovníkov odporcom pred konaním volieb sťažovateľ predložil čestné vyhlásenie A. B., v ktorom uviedla, že odporca jej za prítomnosti ďalších štyroch pracovníčok vykonávajúcich aktivačné práce v bližšie nekonkretizovanom čase a mieste pohrozil „*modlite sa, aby som nevyhral voľby, lebo Vám bude koniec*“. Žiadne ďalšie písomné dôkazy k tejto skutočnosti nepredložil ani nenavrhol vykonanie výsluchu žiadnych svedkov.

B. Právne východiská

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd okrem iného rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Voľby sú všeobecne akceptovaným demokratickým prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi, resp. presnejšie voličmi – osobami oprávnenými voliť podľa príslušných volebných prepisov.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Prostredníctvom čl. 30 ods. 2 ústavy sa garantuje všetkým oprávneným voličom spolurozhodovať

o personálnom, resp. politickom zložení príslušných zastupiteľských orgánov pri rešpektovaní zásad všeobecnosti, rovnosti a priamosti volebného práva, ako aj tajnosti hlasovania (aktívne volebné právo). Ústava zároveň garantuje najmä prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov a vo vzťahu k voľbám orgánov územnej samosprávy aj cudzincov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods. 1 druhá veta ústavy) uchádzať sa o zvolenie za člena (poslanca) niektorého zo zastupiteľských orgánov za rovnakých podmienok (pasívne volebné právo).

Pod zákonnosťou volieb do orgánov územnej samosprávy treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (mutatis mutandis napr. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (mutatis mutandis napr. PL. ÚS 21/94 alebo PL. ÚS 82/07).

Základným interpretačným pravidlom na zákony, ktoré bližšie upravujú výkon všetkých politických práv, je čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a uplatňovanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Ustanovenie čl. 31 ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje a predurčuje spôsob formovania politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoj výraz predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (mutatis mutandis napr. PL. ÚS 19/98 alebo PL. ÚS 82/07).

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, d) sťažnosť zamietnuť.

Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 82/07). Inými slovami, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Pravidlá vedenia volebnej kampane upravuje zákon o voľbách v ustanoveniach § 30, pričom úpravy tzv. volebného moratória sa dotýka predovšetkým § 30 ods. 1 v spojení s § 30 ods. 2, ktorý ustanovuje časové obdobie volebnej kampane.

Podľa § 30 ods. 1 zákona o voľbách volebná kampaň je činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameraná na podporu alebo slúžiaca na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta vrátane inzercie alebo reklamy prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania podľa odseku 4, hromadných informačných prostriedkov, plagátov alebo iných nosičov informácií.

Podľa § 30 ods. 2 zákona o voľbách kampaň sa začína 17 dní a končí sa 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané.

Podľa § 30 ods. 11 zákona o voľbách v čase 48 hodín pred začatím volieb a počas volieb je zakázané v rozhlasovom a televíznom vysielaní, v hromadných informačných prostriedkoch, v budovách, kde sídlia okrskové volebné komisie, a v ich bezprostrednom okolí vysielat' alebo zverejňovať informácie o politických stranách a nezávislých

kandidátoch v ich prospech alebo v ich neprospech slovom, písmom, zvukom alebo obrazom.

Vo vzťahu k § 30 ods. 11 zákona o voľbách ústavný súd už vyslovil právny názor, podľa ktorého z neho vyplýva zákaz určitých aktivít, aj keď sú jednorazové, počas volieb a 48 hodín pred nimi v rozhlasovom a televíznom vysielaní, hromadných informačných prostriedkoch, v budovách, kde sídlia okrskové volebné komisie, a v ich bezprostrednom okolí. Medzi tieto aktivity patrí aj zverejňovanie informácií o politických stranách a nezávislých kandidátoch v ich prospech alebo v ich neprospech slovom, písmom, zvukom alebo obrazom (PL. ÚS 6/06).

V súvislosti s uvedeným ústavný súd tiež vyslovil právny názor, podľa ktorého z ustanovenia § 30 ods. 11 zákona o voľbách nemožno vyvodit' absolútny zákaz akejkoľvek volebnej kampane počas volebného moratória (mutatis mutandis PL. ÚS 73/07).

Ústavný súd už vo svojej judikatúre konštatoval, že za porušovanie volebného moratória, a teda zákazov výslovne uvedených v § 30 ods. 11 zákona o voľbách, nespore treba považovať rozhovory kandidátov uskutočnené s voličmi v deň volieb v bezprostrednej blízkosti budov, kde sídlia okrskové volebné komisie, a to najmä vtedy, ak predmetom rozhovoru sú aj otázky súvisiace s voľbami bez ohľadu na to, či je ich obsahom priama výzva voličom, koho majú voliť. Z textu a účelu § 30 ods. 11 zákona o voľbách možno podľa názoru ústavného súdu vyvodit' okrem iného aj povinnosť kandidátov na volené funkcie nezdržiavať sa v deň volieb v bezprostrednom okolí budov, kde sídlia volebné komisie, a nenadväzovať rozhovory s voličmi (PL. ÚS 18/07).

Podľa § 30 ods. 13 zákona o voľbách členovia volebných komisií a pracovníci odborných útvarov nesmú poskytovať informácie o priebehu a čiastkových výsledkoch volieb, a to až do podpísania zápisnice o výsledku hlasovania.

Podľa § 31 ods. 6 zákona o voľbách volič môže požiadať zo závažných, najmä zdravotných dôvodov okrskovú volebnú komisiu o to, aby mohol hlasovať mimo volebnej

miestnosti, a to len v územnom obvode volebného okrsku, pre ktorý bola okrsková volebná komisia zriadená. V takom prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami a obálkou. Volič hlasuje tak, aby sa dodržala tajnosť hlasovania.

Podľa § 15 ods. 5 zákona o voľbách v obci, v ktorej je utvorený iba jeden volebný okrskok, sa okrsková volebná komisia neutvára; jej úlohy plní miestna volebná komisia.

Podľa § 39 ods. 1 zákona o voľbách okrsková volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o hlasovaní, ktorú podpíšu predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.

Podľa § 43 ods. 1 zákona o voľbách miestna volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o výsledku volieb v obci. Zápisnicu podpíše predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ komisie. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.

Podľa § 36 zákona o voľbách v miestnosti, kde okrsková volebná komisia sčíta hlasy, majú právo byť prítomní členovia volebných komisií vyššieho stupňa a pracovníci ich odborných sumarizačných útvarov, ako i osoby, ktorým na to dala povolenie okrsková volebná komisia.

C. Závery

Opierajúc sa o svoje skutkové zistenia a právne východiská vychádzajúce z doterajšej judikatúry ústavný súd konštatuje, že vykonané dokazovanie nepotvrdilo, že odporca porušil ustanovenie § 30 ods. 11 zákona o voľbách, z ktorého možno, ako už bolo uvedené, okrem iného vyvodit' zákaz kandidátov viesť rozhovory s voličmi v deň volieb, ktoré sa priamo, ale aj nepriamo dotýkajú volieb v budovách, kde sídlia okrskové volebné komisie, a v ich bezprostrednom okolí. Z výpovedí svedkov vyplynulo, že žiadny z nich nevidel ani nepočul odporcu v deň volieb viesť takýto rozhovor v budove obecného úradu, kde sídlila volebná

komisia alebo v jeho blízkom okolí. Uvedenú námietku sťažovateľa tak ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú.

Za nepreukázané považoval ústavný súd na základe vykonaného dokazovania aj tvrdenie sťažovateľa, že odporca mohol ovplyvňovať slobodnú vôľu občanov pri hlasovaní vo voľbách, keď ako vodič zabezpečoval prevoz členov volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou. Z § 31 ods. 6 zákona o voľbách vyplýva, že za slobodný výkon volebného práva osobami, ktoré požiadali, aby mohli hlasovať mimo volebnej miestnosti, t. j. do prenosnej volebnej schránky, je zodpovedná volebná komisia, resp. jej členovia, ktorí boli vyslaní k voličom s prenosnou volebnou schránkou. Skutočnosť, že iná fyzická osoba, v danom prípade odporca, zabezpečuje prepravu členov volebnej komisie za voličmi, nemusí znamenať automaticky aj porušenie volebných predpisov za podmienky, že táto osoba nevyvinie aktivity k ovplyvneniu hlasovania voličov, ktorí požiadali o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky. Vykonaným dokazovaním nebola preukázaná akákoľvek aktivita odporcu zodpovedajúca uvedenému popisu, pričom jeho jediný bližšie nešpecifikovaný rozhovor s obyvateľkou obce po uskutočnení jej hlasovania do prenosnej volebnej schránky nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť jej slobodnú vôľu zvoliť si svojho zástupcu v orgáne samosprávy obce. V tejto súvislosti ústavný súd tiež konštatuje, že sám sťažovateľ počas hlasovania do prenosnej volebnej schránky disponoval nadštandardným prostriedkom kontroly jeho priebehu, keďže jeho manželka ako členka volebnej komisie sa osobne zúčastnila hlasovania voličov do prenosnej volebnej schránky. Ani jej výpoveď ovplyvňovanie voličov odporcom nepotvrdila.

Vo vzťahu k námietke, že odporca bol prítomný vo volebnej miestnosti a ovplyvňoval obsah zápisnice o hlasovaní, ústavný súd konštatuje, že v konaní síce bolo preukázané, že odporca sa zúčastnil procesu formulovania výsledného znenia námietky v zápisnici volebnej komisie, keď navrhoval jej doplnenie o údaj, že sa zúčastnil prevozu prenosnej volebnej schránky len v pozícii vodiča, avšak ústavným súdom vypočutí svedkovia tvrdenie sťažovateľa, že boli odporcom v tejto súvislosti nejakým spôsobom ovplyvňovaní alebo nútení (s výnimkou výpovede manželky sťažovateľa, ktorej vierohodnosť ústavný súd vzhľadom na jej blízky vzťah k sťažovateľovi vyhodnotil ako

zníženú), nepotvrdili. Všetci členovia volebnej komisie súčasne počas výsluchu zhodne uviedli, že s obsahom zápisnice o hlasovaní v spojení s jej dodatkom súhlasia, keďže údaje v nej uvedené plne korešpondujú so zisteniami volebnej komisie pri sčítaní hlasov, ako aj s ich poznatkami o priebehu volieb. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že členovia volebnej komisie sú v zmysle zákona o voľbách považovaní za garanta ústavnosti a zákonnosti priebehu volieb vrátane objektivity prvotného sčítania hlasov. Ich rôznorodá politická príslušnosť a odlišné osobné sympatie k jednotlivým kandidátom na starostu obce, resp. na poslancov obecného zastupiteľstva, samy osebe vylučujú, aby návrh jedného z kandidátov na upresnenie zápisu námietky v zápisnici volebnej komisie o hlasovaní, s ktorého obsahom sa členovia volebnej komisie bez výhrad stotožnia, bolo možné považovať za výsledok jeho manipulácie alebo ovplyvňovania. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto námietku sťažovateľa posúdil ako nedôvodnú, keďže v okolnostiach danej veci nemohlo ísť o nezákonný zásah do priebehu volieb spôsobilý akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť ich výsledok.

V súvislosti s námietkou, že odporca v priebehu volebnej kampane ovplyvňoval voličov, ktorí majú záujem zúčastňovať sa aktivačných prác organizovaných obcou, hrozbami, že v prípade, ak bude zvolený sťažovateľ, zníži tento počet aktivačných pracovníkov, ústavný súd konštatuje, že táto nie je vo volebnej sťažnosti bližšie špecifikovaná, pričom sťažovateľ ako jediný dôkaz dodatočne predložil čestné vyhlásenie A. B., ktoré malo preukázať hodnovernosť jeho tvrdenia. Odporca vo svojom písomnom stanovisku tieto tvrdenia sťažovateľa označil za príliš všeobecné, keďže z nich nevyplývalo, kedy a kde malo k uvedenému nátlaku dôjsť. V nadväznosti na túto námietku ústavný súd navyše považoval za vhodné poukázať aj na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej pri posudzovaní volebných nedostatkov, ku ktorým malo dôjsť počas volebnej kampane, nemožno podceňovať voliča. Len veľmi agresívny a ofenzívny tlak na voliča, spôsobilý ovplyvniť tvorbu jeho slobodnej vôle, je volebným nedostatkom, ktorého dôsledkom môže byť zrušenie výsledku volieb (m. m. PL. ÚS 118/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity týchto volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb. Sťažovateľom predložené čestné vyhlásenie jednej osoby ústavný súd nemohol považovať za relevantný dôkaz toho, že v

rámci predvolebnej kampane odporcu došlo k ovplyvňovaniu slobodnej vôle voličov v takom rozsahu, ktorý by v konečnom dôsledku odôvodňoval záver o inom výsledku volieb, než aký bol vyhlásený.

Opierajúc sa o svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej v konaní o zákonnosti volieb znáša dôkazné bremeno sťažovateľ (pozri napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03), ktoré v danom prípade neuniesol, ústavný súd konštatoval, že jeho skutkové zistenia v danom prípade neumožňujú vysloviť záver o hrubom alebo závažnom, prípadne opakovanom porušení volebných predpisov pri voľbách starostu obce Blhovce konaných 15. novembra 2014, a preto podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2015